

**Státní
veterinární
správa**

**Výroční zpráva
Státní veterinární správy
za rok 2015**

obsah

slovo ústředního ředitele	1
o státní veterinární správě	2
legislativa.....	3
veterinární hygiena	4
ochrana zdraví zvířat	7
pohoda zvířat.....	11
vztahy s EU a se třetími zeměmi	14
hospodaření.....	19
audit.....	20

Vážení,

publikace, kterou právě začínáte číst, shrnuje a rekapituluje činnost Státní veterinární správy v loňském roce. Ten by se z pohledu veterinárního dozoru dal jistě označit jako úspěšný. V České republice nadále trvala příznivá nakažová situace a většina závažných nakažlivých onemocnění se našemu území nadále vyhýbala, nezaznamenali jsme ani výraznější aféru v oblasti produktů živočišného původu. Na této skutečnosti má bezesporu svou zásluhu dobře fungující systém dozoru, ale také sami čeští chovatelé a výrobci. Výše zmíněnou příznivou situaci potvrzují mimo jiné mezinárodní statusy země prosté jednotlivých nakaž, které jednotlivým státům uděluje Evropská komise či Světová organizace pro zdraví zvířat.

Velmi dobře dopadla také mise Evropské komise v oblasti veterinárního a potravinového dozoru v závěru loňského října. Inspektoři z Úřadu pro potraviny a veterinární záležitosti během ní posuzovali, zda a jak Státní veterinární správa a další státní instituce působící v oblasti potravinového dozoru plní předchozí doporučení. Výsledek mise dopadl velmi dobře. Většinu oblastí se podařilo úspěšně uzavřít, zbývající by měly být uzavřeny brzy po doplnění požadovaných dokumentů. V důsledku novely zákona o potravinách přibyla Státní veterinární správě od začátku loňského roku nová kompetence – kontroly zacházení se surovinami živočišného původu v restauracích a jídelnách. Částečně v důsledku této nové kompetence, ale také zefektivněním systému, kdy se kontroly více zaměřily na v minulosti problémové provozy a naopak se snížila frekvence kontrol dlouhodobě bezproblémových subjektů, meziročně poměrně výrazně vzrostl počet závad zjištěných při kontrolách.

Tak jako v předchozích letech, i v loňském roce se experti Státní veterinární správy aktivně podíleli na přípravě nové veterinární legislativy Evropské unie. Jako jedno z nejdůležitějších v této oblasti bych označil dokončení meziinstitucionálního vyjednávání o návrhu nařízení o zdraví zvířat, které bylo následně počátkem roku 2016 finálně přijato Evropským parlamentem.

Státní veterinární dozor existuje v různé podobě na našem území již více než 100 let. V současné době je ve výlučné kompetenci orgánů veterinární správy, jimiž jsou Státní veterinární správa (tvoří ji Ústřední veterinární správa se sídlem v Praze a krajské veterinární správy) a Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv. Státní veterinární dozor je nejdůležitějším a nejúčinnějším nástrojem k prosazování cílů a zásad veterinární péče. V jeho rámci se stále více uplatňují principy prevence a odborné pomoci, jejichž cílem je zdravé zvíře jako zdroj zdravotně nezávadných potravin pro lidskou populaci.

Dozor nad zdravím a dobrými životními podmínkami zvířat, sledování nakažové situace, kontrola zdravotní nezávadnosti potravin živočišného původu a toho, zda nedochází ke klamání spotřebitelů, budou prioritami Státní veterinární správy i v příštím roce.

Zájem veřejnosti o konkrétní činnost našeho úřadu je vždy potěšující. Jsem příjemně potěšen, že máme tolik přátel a spolupracovníků, kteří sdílejí podobnou filosofii a věří, že má naše práce význam.

MVDr. Zbyněk Semerád
ústřední ředitel

o státní veterinární správě

Státní veterinární správa (SVS) je organizací zřízenou na základě zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad v resortu Ministerstva zemědělství (MZe) a nejvyšší orgán veterinárního dozoru s celorepublikovou působností.

SVS tvoří Ústřední veterinární správa (ÚVS), krajské veterinární správy (KVS), které vykonávají svou působnost ve věcech veterinární péče na území, které je shodné s územím krajů podle ústavního zákona o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, a Městská veterinární správa v Praze (MěVS), která vykonává působnost krajské veterinární správy na území hlavního města Prahy. V čele SVS je ústřední ředitel, jmenovaný státním tajemníkem.

V oblasti veterinární péče působí na území České republiky (ČR) ještě další orgán veterinární správy – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) se sídlem v Brně. Ústav provádí zejména správní činnost týkající se schvalování a použití veterinárních léčiv, sledování reziduí veterinárních přípravků v živočišných produktech a používání nepovolených látek u zvířat.

Mimo tuto soustavu orgánů veterinární správy jsou pro oblast veterinární laboratorní diagnostické činnosti zřízeny státní veterinární ústavy – Praha, Jihlava a Olomouc (SVÚ), jejichž činnost řídí a koordinuje také SVS.

Veterinární péče zahrnuje

- péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka;
- péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty;
- ochranu území ČR před zavlečením nálezů zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí;
- ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováním živočišných produktů, jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí;
- veterinární asanaci;
- dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených právními předpisy a předpisy Evropské unie (EU) k zajištění výše uvedených úkolů (státní veterinární dozor). Při výkonu dozoru se zjišťují nedostatky, jejich příčiny a osoby za ně odpovědné a projednávají se a podle potřeby se ukládají závazné pokyny, jakým způsobem a v jaké lhůtě mají být zjištěné nedostatky odstraněny, a kontroluje se jejich plnění;
- péči o pohodu zvířat – welfare.

V roce 2015 jsme začali připravovat významnou novelu zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), a novely souvisejících prováděcích předpisů.

Zároveň vstoupily v platnost:

- novela vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka;
- novela vyhlášky č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu předcházení a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka;
- novela vyhlášky č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární chřivky a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů;
- nová vyhláška č. 363/2015 Sb., kterou se stanoví výše paušální částky nákladů spojených s vytištěním veterinárního osvědčení k vývozu a výše paušální částky nákladů spojených s prováděním pohraniční veterinární kontroly pro roky 2016 a 2017.

V roce 2015 připravoval legislativní a právní odbor za SVS stanoviska k návrhům 110 právních předpisů, které nám zasílá MZe v rámci připomínkových řízení.

SVS dozoruje více než 5 000 podniků, které zpracovávají produkty živočišného původu, nebo s nimi manipulují. Jedná se například o jatky, maso zpracující závody, mlékárny, zpracovny vajec, medu atd. V roce 2015 k těmto provozům přibyly i provozovny stravovacích služeb. SVS dozoruje v těchto provozech úsek manipulace s živočišnými produkty. Na začátku roku byl Ministerstvem zdravotnictví (MZ) předán SVS seznam bezmála 70 000 provozoven, část z nich s živočišnými produkty nemanipuluje, proto v nich SVS dozor vykonávat nebude. SVS tyto provozovny postupně kontroluje a ty které budou spadat pod její dozor, postupně zadává do své databáze. Do konce roku 2015 jich takto zaevidovala 7 845. Dozorované schválené i registrované podniky jsou uvedeny na internetových stránkách SVS. V souvislosti s touto novou kompetencí poměrně výrazně vzrostl počet závad zjištěných při plánovaných kontrolách.

Za účelem kontroly bylo navštíveno 8 871 zařízení stravovacích služeb. Celkem úřední veterinární lékaři (ÚVL) při kontrolách zjistili 3 478 závad (závady byly zjištěny u 14,3 % kontrol), které se týkaly zejména sledovatelnosti potravin (18,8 %), označování potravin (14,7 %), prošlých dat použitelnosti (11 %) a skladování surovin a potravin (8,6 %).

V dozorovaných schválených podnicích je, podle vyhodnocení míry nebezpečí a rizik, naplánován určitý počet kontrol. V loňském roce jich bylo provedeno přes 26 000. Další téměř 21 000 kontrol bylo následných a mimořádných. Plánovaných akcí, při kterých byla zjištěna závada, bylo více než 800, u akcí mimořádných, následných, nebo neplánovaných byly závady zjištěny v takřka 1 900 případech. Relativně nízké procento nevyhovujících nálezů je do značné míry výsledkem soustavného a pravidelného veterinárního dozoru. Zároveň je viditelný vyšší záchyt závad u mimořádných akcí, speciálně zaměřených na určitý konkrétní problém a u předem neplánovaných akcí. Do této oblasti spadají i akce na podnět.

V rámci stálého veterinárního dozoru musí být všechna na jatkách poražená zvířata před uvedením do oběhu povinně prohlédnuta. V roce 2015 provedli ÚVL veterinární prohlídku před a po poražení u 2 810 937 kusů velkých jatečných zvířat. Drůbeže bylo prohlédnuto mnohonásobně více, celkem 110 535 466. Menší část pak tvořila prohlídka poražených králíků (550 365 kusů) a poražených běžců (2 473). Jako nevhodné pro lidskou spotřebu bylo vyřazeno 29 281 kusů velkých jatečných zvířat, 1 466 891 kusů drůbeže a 1 035 kusů králíků.

SVS na jatkách neprovádí jen veterinární prohlídku, ale provádí také dozor nad klasifikací těl jatečných zvířat. Vlastní kontrolní činnost je zaměřena na kontrolu klasifikace jatečně upravených těl (JUT) skotu a prasat, na dodržování referenční úpravy jatečných těl těchto zvířat, na jejich správné označování, vedení a evidenci klasifikačních protokolů. Nedílnou součástí je i dohled a kontrola nad řádným odesláním hlášení o klasifikaci v návaznosti na další zpracovávání těchto dat.

V roce 2015 provedli ÚVL 421 kontrol v 50 jatečných provozech porážejících skot a zkontrolovali 8 768 JUT skotu. Průměrná chybovost klasifikace skotu byla 5,3 %.

Na klasifikaci prasat bylo provedeno 403 kontrol v 44 podnicích, zkontrolováno bylo 21 143 JUT prasat a chybovost klasifikace byla 7,6 %.

Součástí agendy Státní veterinární správy je také monitoring cizorodých látek (MCL) v potravinách živočišného původu a monitoring zoonóz. V rámci MCL v roce 2015 vyšetřila SVS 7 132 vzorků, z čehož 77 vzorků nevyhovělo platným limitům. Z převážné většiny se jednalo o nevyhovující nálezy těžkých kovů v ledvinách a játrech koní. Za pozitivní zjištění považujeme snížení nálezů reziduí antimikrobik. SVS provádí také monitoring reziduí pesticidů v rámci víceletého plánu kontrol (VPK) pro rezidua pesticidů. V roce 2015 bylo odebráno 114 vzorků, všechny tyto vzorky vyhověly platným limitům. Dále je sledován obsah organochlorových sloučenin, organofosfátů, dioxinů, chemických prvků, mykotoxinů, nepovolených barviv a ostatních látek v kojenecké výživě. Ani zde nebyly zachyceny nevyhovující vzorky.

V rámci monitoringu zoonóz na jatkách bylo vloni vyšetřeno celkem 10 253 vzorků. V roce 2015 bylo vyšetřeno 8 589 vzorků pro účely vyšetření *Salmonella* spp. Záchytnost u brojlerů byla 21,66 %, u krůt 2,37 %, u prasat 0,64 % a u skotu 0,6 %. Obdobně jako v loňském roce byly odebírány vzorky slepých střev brojlerů na vyšetření *Campylobacter* spp. se záchytem 65,1 %. Nově byly odebírány vzorky slepých střev prasat, se záchytem 73,8 %. Na přítomnost původce *Escherichia coli* byly odebírány vzorky slepých střev prasat, celkem bylo odebráno 187 vzorků. Nově byly odebírány vzorky pro účely vyšetření na enzymy produkující *Escherichia coli* (enzymy zajišťující rezistenci vůči beta-laktamovým antibiotikům). Celkem bylo odebráno 894 vzorků, z čehož u hovězího masa bylo zjištěno 15,86 % pozitivních, u vepřového masa 20,2 % a u slepých střev prasat to bylo 31,3 % pozitivních vzorků. Dále bylo odebráno 242 vzorků pro účely vyšetření na Shiga-toxigenní *Escherichia coli* s 2,89 % záchytem.

Některá zjištění mohou mít dopad i na zahraniční subjekty. Takové případy se hlásí systémem rychlého varování (RASFF). V roce 2015 SVS řešila 46 případů RASFF, z toho bylo 16 případů oznámeno námi a 30 případů bylo přijato z jiných států.

Za oblast veterinární hygieny byly v roce 2015 uloženy pokuty
v celkové výši 22 533 860,- Kč.

Hlavním cílem činnosti v oblasti zdraví zvířat v roce 2015 bylo udržení dobré nálezové situace, ochrana území před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóza), nebo pro zdraví zvířat. K dosažení tohoto cíle jsme se zaměřili především na monitoring nález v chovech zvířat, kontroly přesunů zvířat a provádění preventivních opatření v chovech zvířat.

O dobré nálezové situaci svědčí mezinárodní statusy země prosté, které uděluje Evropská komise (EK), nebo Světová organizace pro zdraví zvířat (OIE). V roce 2015 plnila ČR kritéria pro status země prosté vztekliny, tuberkulózy skotu, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí, Aujeszkyho choroby prasat, slintavky a kulhavky a afrického moru koní. V roce 2015 OIE oficiálně ČR schválila status země prosté moru malých přežvýkavců, který se ostatně na našem území nikdy v minulosti nevyskytl, a status země se zanedbatelným rizikem bovinní spongiformní encefalopatie (BSE), lidově „nemoc šílených krav“.

V roce 2015 pokračovaly programy pro tlumení a eradikaci některých nález. Jednalo se o Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR), Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring a eradikaci transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) u skotu, ovcí a koz. Rovněž pokračoval aktivní monitoring ptačí chřipky v chovech drůbeže i u volně žijících ptáků, monitoring nebezpečných nález ryb a monitoring katarální horečky ovcí.

Od roku 2006 probíhá v chovech skotu výše zmíněný Národní program ozdravování od IBR skotu. V roce 2015 se dařilo zvyšovat počet ozdravených chovů a koncem roku 2015 mělo celkem 95,6 % hospodářství uznán status IBR prostého hospodářství. Na uvedených hospodářstvích je přitom chováno téměř 94 % veškerého skotu v ČR.

S cílem zajistit zdravotní nezávadnost drůbežního masa a konzumních vajec pokračovaly v roce 2015 v chovech drůbeže Národní programy pro tlumení výskytu salmonel. K poklesu výskytu salmonel došlo ve všech sledovaných kategoriích, tj. v chovech nosnic pro produkci vajec, v reprodukčních chovech nosnic, v chovech kuřat chovaných na maso a ve výkrmových chovech krůt. Stále ovšem nesplňujeme nařízenou cílovou prevalenci sledovaných sérotypů salmonel, tj. 1 % v chovech brojlerů.

S ohledem na výskyt afrického moru prasat (AMP) v Polsku počátkem roku 2014 byl zahájen cílený monitoring u uhynulých divokých prasat, který pokračoval i v roce 2015.

Pozornost byla věnována i onemocněním, která mohou být přenášena krev sajícím hmyzem a u kterých mohou být zvířata významným rezervoárem. V chovech skotu, ovcí a koz byly v indikovaných případech odebrány vzorky na Q horečku. U koní bylo provedeno plošné sledování výskytu protilátek proti západonilské horečce, která se ojediněle v ČR vyskytuje u lidí. Toto sledování potvrdilo, že se tento virus na území ČR vyskytuje, nicméně četnost výskytu je velice nízká.

Nebezpečnou zoonózou je i tularémie. Od roku 2012 probíhá pasivní monitoring, v jehož rámci jsou vyšetřováni uhynulí a ulovení zajíci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Současně je

prováděn i plošný aktivní monitoring tularémie zajíců zaměřený na výskyt protilátek. Na celém území republiky se vyšetřovali tři ulovení zajíci na 100 km². Tularémie je charakteristická přírodní ohniskovostí, tzn. že její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Cílem monitoringu je určení rizikových oblastí. Informace o míře rizika v konkrétních lokalitách jsou předávány mysliveckým sdružením a krajským hygienickým stanicím.

Monitoring tularémie zajíců	2014	2015
Počet vyšetřených	1 481	1 572
Počet pozitivních	41	37

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella spiralis*, jejíž larva se může vyskytovat v mase divokých prasat. Proto bylo prováděno vyšetřování všech ulovených divokých prasat na přítomnost larev tohoto parazita. Sledování výskytu *Trichinella* spp. bylo s cílem spolehlivě definovat rizikové oblasti rozšířeno i na vyšetření ulovených lišek.

Vyšetření prasat divokých na trichinelózu	2014	2015
Počet vyšetřených	126 098	185 042
Počet pozitivních	0	0

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezům v Polsku, proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psů mývalovitých na 100 km². Za rok 2015 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 540 zvířat, z toho 2 245 lišek. Byl diagnostikován jeden pozitivní případ vztekliny u netopýra, u všech ostatních druhů byl výsledek vyšetření negativní. Vztekli- na netopýrů je považována za specifickou variantu nákazy, proto jejím výskytem není dotčen status státu prostého vztekliny, který má ČR od roku 2004. U nás je nadále povinná vakcinace psů starších tří měsíců a nadále platí pro chovatele povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem a to první a pátý den po poranění.

V roce 2015 pokračoval pasivní monitoring Schmallenberg viru, který zahrnoval virologické vyšetření všech podezřelých případů. Celkem bylo zaznamenáno šest podezření u skotu (malformovaná telata), jedno u ovcí a jedno u koz (rovněž malformované jehně a kůzle). Ani u jednoho podezření nebyl virologicky potvrzen původce nákazy. Kromě toho bylo v rámci obchodu sérologicky vyšetřeno téměř 11 500 zvířat (převážně skot). Protilátky proti Schmallenberg viru vykazovalo 19 % zvířat. Dále pak bylo více než 43 000 zvířat vyšetřeno virologicky (opět převážně skot), přičemž u žádného z nich nebyla přítomnost viru zjištěna.

Monitoring parazitóz u spárkaté zvěře zahájený v roce 2013 pokračoval i v roce 2015. Vzorky trusu k laboratornímu vyšetření byly v honitbách odebírány tak, aby jeden vzorek byl odebrán přímo z jednoho

katastrálního území. Na základě výsledků monitoringu je umožněno uživatelům honiteb provádět cílené antiparazitární ošetření spárkaté zvěře.

Parazitologické vyšetření volně žijící spárkaté zvěře	2014	2015
Počet vyšetřených	12 816	14 853
Počet pozitivních	3 554	2 509

Oproti předchozímu roku došlo k výraznému poklesu výskytu případů nálezů lososovitých ryb. V roce 2015 bylo potvrzeno pouze jedno ohnisko virové hemoragické septikémie (VHS). Infekční nekróza krvetvorné tkáně, ani koi herpesviróza se v loňském roce na našem území nepotvrdily. Ohnisko VHS bylo zjištěno na základě nahlášení zvýšeného úhynu pstruhů duhových v chovu. Následně se tak přijala opatření ke zdoání této nákazy. V roce 2015 se objevila ještě další dvě podezření na výskyt nálezů lososovitých ryb, která však nebyla potvrzena.

V roce 2015 bylo řešeno 11 případů hromadných úhynů ryb. Ve většině případů byl zjištěn úhyn obsádky z důvodu nedostatku kyslíku ve vodě a zvýšeného množství amoniakových iontů s následnou intoxikací amoniakem. V ostatních případech šlo o otravu. Tak jako v loňském roce vynaložila SVS i v roce 2015 značné úsilí při šetření případů otrav včel souvisejících s používáním pesticidů. Případy hromadných

úhynů včel byly řešeny ve spolupráci s inspektory Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského a zahrnovaly i laboratorní vyšetřování vzorků k chemické analýze. Zatímco v roce 2014 bylo šetřeno 794 včelstev, z nichž k úhynu došlo u 429, v roce 2015 se tyto případy týkaly 297 včelstev se 161 úhyny. Po mnoha letech se objevila v Královéhradeckém kraji nebezpečná nákaza – hniloba včelího plodu. Bylo vyhlášeno pět ohnisek a včelstva byla zlikvidována včetně včelařských pomůcek, pokud nebyla možnost účinné desinfekce. Kolem ohnisek byla vytyčena ochranná pásma, která jsou pod zvýšeným veterinárním dozorem. Na území ČR bylo v roce 2015 vyhlášeno 241 ohnisek moru včelího plodu, což je ve srovnání s rokem 2014 (332 ohnisek) pokles o 27 %. Nejvíce ohnisek, bezmála 85 %, je soustředěno ve třech krajích, Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém.

Kromě vlastního sledování výskytu nálezů a jejich původců v chovech hospodářských zvířat byly v roce 2015 na hospodářstvích prováděny plánované kontroly dodržování požadavků legislativy, které se zaměřily na kontroly preventivních opatření v chovech (biologická bezpečnost) a kontroly používání veterinárních léčiv. Ke kontrolám biologické bezpečnosti bylo na základě analýzy rizika vybráno 3,3 % z registrovaných hospodářství v každém kraji a používání léčiv bylo kontrolováno u 1 % registrovaných chovů.

Řada kontrol byla rovněž provedena na základě vyslovení podezření na nákazu, podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů apod. V chovech hospodářských zvířat bylo zjištěno nedodržení požadavků legislativy u 9,7 % kontrol.

Přehled uložených opatření a sankcí v oblasti zdraví zvířat v roce 2015

Opatření		Počet
Blokové pokuty	Počet blokových pokut	75
	Celková částka blokových pokut	80 500
Příkazní řízení	počet pokut příkazem	274
	celková částka pokut příkazem	1 030 200
	počet vydaných závazných pokynů příkazem	17
Počet mimořádných veterinárních opatření „na místě“		64
Správní řízení	počet pokut ve správním řízení	34
	celková částka pokut ve správním řízení	214 900
	počet vydaných závazných pokynů ve správním řízení	16
	počet mimořádných veterinárních opatření (MVO) ve správním řízení	82
Podnět orgánu činnému v trestním řízení		1

Problematika „welfare“ (dobré životní podmínky neboli pohoda zvířat) se stává v současné době v ČR, ale i ve světě stále diskutovanější nejen u odborníků, ale i u laické veřejnosti, což vyplývá nejen z množství podaných podnětů, které sehrávají důležitou roli při kontrolách SVS, ale i z častých dotazů týkajících se podmínek chovu zvířat.

Základem dozorové činnosti SVS v oblasti ochrany zvířat a péče o jejich pohodu v roce 2015 byly především plánované kontroly vyplývající z VPK, který stanoví minimální roční frekvenci kontrol, nebo minimální procento kontrolovaných subjektů z celkového počtu.

V chovech hospodářských zvířat byly kontroly plánované na základě centrálně provedené analýzy rizika, aktualizované pro rok 2015. Jako kritérium míry rizika se zohledňuje např. počet zvířat na hospodářství, druhy chovaných hospodářských zvířat, datum poslední kontroly, nedostatky zjištěné při kontrolách apod.

V roce 2015 bylo v chovech hospodářských zvířat provedeno celkem 3 550 kontrol, z toho bylo zjištěno 384 závad (nejčastěji se jednalo o nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nezabezpečení nezbytných pomůcek nebo nedodržení minimálních standardů pro hospodářská zvířata vyplývajících z vyhlášky č. 208/2004 Sb.).

V chovech zájmových zvířat bylo v roce 2015 provedeno úředními veterinárními lékaři SVS celkem 1 990 kontrol, z toho 486 se zjištěnými závadami (nejčastěji se jednalo o nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nepřiměřený stres, nezabezpečení zvířete proti úniku, opuštění zvířete, nevhodné způsoby uvazování).

SVS předala celkem 448 podnětů obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (ORP) k projednání přestupků a správních deliktů vyplývajících z porušení povinností uložených chovatelům, fyzickým a právnickým osobám na úseku ochrany zvířat.

Případy, kdy vzniklo podezření ze spáchání trestného činu, byly SVS oznámeny orgánům činným v trestním řízení. V roce 2015 se jednalo o celkem šest případů. I v tomto roce opět pokračovala intenzivní spolupráce SVS s Policií ČR v rámci předávání informací ohledně týrání zvířat.

Dozor nad dodržováním požadavků welfare v útulcích a záchranných stanicích byl vykonán prostřednictvím 225 kontrol, z toho 187 kontrol bylo provedeno v útulcích a 38 kontrol v záchranných stanicích pro handicapovaná zvířata. Celkem čtyři závady byly zjištěny v útulcích a dvě porušení v záchranných stanicích. Stále se vyskytují zařízení, která prohlašují, že nejsou útulky, avšak provádějí činnost útulků, aniž by splňovala legislativní podmínky.

Od 1. června 2015 provádí SVS místní šetření pro účely vydání osvědčení u chovatelů, kteří požádali o dotace na opatření „dobré životní podmínky zvířat“ (DŽPZ). Osvědčení slouží jako podklad pro Státní

zemědělský intervenční fond (SZIF) k ověření podmínek způsobilosti získání této dotace. Celkem bylo zkontrolováno 741 hospodářství, pro která bylo vystaveno 1 310 osvědčení. V rámci dotace na opatření DŽPZ prováděla SVS rovněž kontroly k ověřování plnění podmínek dotačního titulu a to na 50 vybraných hospodářstvích.

V říjnu 2015 proběhla mise EK (DG SANTE), která byla zaměřena na obecný audit kontrolních systémů a dále na plnění doporučení z misí v předcházejícím období. V oblasti dozoru nad péčí o pohodu zvířat se mise zaměřila např. na plnění závěrečných doporučení z mise k ochraně zvířat při usmrcování uskutečněné v roce 2014.

I v roce 2015 se i nadále řešila problematika tzv. „množření“ zvířat (pozn. pojem „množírna“ není ve veterinární legislativě doposud stanoven). S cílem zákonně upravit problematiku velkochovů a obchodování se zájmovými zvířaty (především psy) se diskutovala novela zákona na ochranu zvířat proti týrání a různé návrhy na zavedení centrální evidence psů v ČR. SVS provádí na základě stanoveného VPK i na základě podaných podnětů kontroly v chovech zájmových zvířat. SVS rovněž podporuje novelu zákona na ochranu zvířat proti týrání i tvorbu vyhlášky, která by definovala nejen obecné, ale i konkrétnější podmínky chovu zájmových zvířat (především psů a koček), které by veterinární dozor v těchto subjektech mohl usnadnit.

V loňském roce se intenzivně řešila také problematika chovů kožešinových zvířat, mimo jiné z důvodu opakovaných mediálních kampaní ochránců zvířat k prosazení zákazu chovu na celém území ČR. SVS provádí dozor na základě VPK ve všech registrovaných farmových chovech kožešinových zvířat a to dvakrát ročně, jednu kontrolu v letním období a jednu v době kožkování. V případě podaných podnětů se kontroly v závěrečném součtu mohou ještě navyšovat. Zástupci SVS se aktivně účastnili opakovaných projednávání problematiky chovů kožešinových zvířat v Poslanecké sněmovně ČR, kde prezentovali výsledky a závěry veterinárního dozoru.

Co se týká chovů zájmových zvířat, např. druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči (druhy stanovené dle vyhlášky č. 411/2008 Sb.), SVS stále častěji zodpovídá mnoho dotazů nejen zájmových chovatelů, kteří se zajímají o podmínky a povolení k chovu některého vyhláškou vyjmenovaného druhu (např. velké šelmy, jedovatého hada nebo krokodýla apod.). Chovat podobné druhy zvířat i mimo zoologickou zahradu se může zdát sice neobvyklé, ale při dodržení všech podmínek platné legislativy v dnešní době již ne nemožné. Podrobnosti týkající se získání povolení k chovu těchto zvířat jsou dostupné i na internetových stránkách SVS.

Opět jako každý rok se uskutečnila odborná konference Ochrana zvířat a welfare, tentokrát při významné příležitosti 25. výročí založení Fakulty hygieny a ekologie VFU Brno. Konference byla věnována různorodé problematice v oblasti ochrany zvířat a péče o jejich pohodu v ČR a dalších zemích v Evropě. Informace byly prezentovány prostřednictvím zástupců VFU Brno i zahraničních univerzit (např. Srbska, Turecka) a dalších odborníků. Přednášky se týkaly především ochrany hospodářských a zájmových zvířat, byly zaměřeny např. na problematiku hromadění zvířat (tzv. množření) a útulků, na

welfare u nosnic, brojlerových kuřat, dále také na úhyny nosnic při přepravě na jatky v ČR, na problematiku záchranných stanic pro handicapované živočichy a další.

Přehled uložených opatření a sankcí v oblasti péče o pohodu zvířat v roce 2015

Opatření	Počet
Počet blokových pokut	141
Celková částka blokových pokut	114 200
Počet příkazních řízení	495
- z toho počet pokut příkazem	475
- z toho celková částka pokut příkazem	1 302 300
- z toho počet vydaných závazných pokynů příkazem	20
Počet správních řízení	45
- z toho počet pokut ve správním řízení	24
- z toho celková částka pokut ve správním řízení	161 000
- z toho počet vydaných závazných pokynů ve správním řízení	21
Počet podaných podnětů jiným správním orgánům	455

vztahy s EU a se třetími zeměmi

Experti SVS se i v roce 2015 jako každoročně povinně účastnili jednání Rady EU (Rada) a EK. Neúčast expertů na jednáních by mohla mít nepříznivé dopady na ČR, např. na chovatele zvířat nebo zpracovatele živočišných potravin.

V roce 2015 přesáhly aktivní účasti na zahraničních pracovních cestách číslo 100, což klade vysoké nároky na experty SVS jak z hlediska odborné přípravy, tak časové náročnosti, a to i nad rámec běžné pracovní doby. Jednání na Radě byla zaměřena na pracovní skupinu ředitelů veterinárních služeb, pracovní skupinu Potsdam (smlouvy se třetími zeměmi a požadavky exportů) a pracovní skupinu ke zdraví zvířat (projednávání návrhu nového nařízení ke zdraví zvířat).

Mimo vlastní aktivní účast na jednáních SVS rovněž připravuje instrukce na jednání pracovních orgánů Rady, jako je Pracovní skupina pro zemědělské attaché, Coreper, mandáty pro zasedání Rady pro zemědělství a rybnářství, stanoviska k dokumentům projednávaným v Evropském parlamentu či pozice pro Parlament ČR.

SVS se v roce 2015 rovněž účastnila jednání Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA), Světové obchodní organizace (WTO), Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE) a dalších jednání mimo orgány EK, především z hlediska vývozu veterinárního zboží do třetích zemí.

Přehled jednání v r. 2015

Jednání Rady	Jednání EK	Jednání mimo orgány EU	Celkem
27	72	22	121

Pro vývoz veterinárního zboží do třetích zemí (tzn. do zemí mimo EU) musí být splněny veterinární podmínky, které si stanovuje konkrétní země dovozu. Na základě příslušných veterinárních podmínek pro konkrétní komoditu a konkrétní zemi dovozu je vytvořen zvláštní certifikát, tzv. veterinární osvědčení (VO), které před vývozem každé zásilky vydává a potvrzuje po provedené veterinární kontrole úřední veterinární lékař SVS.

V roce 2015 bylo průměrně každý měsíc SVS vydáno a potvrzeno 750 VO pro vývoz zásilek veterinárního zboží do třetích zemí.

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2015 do třetích zemí

Kraj (KVS SVS)	Živá zvířata	Živočišné produkty	Celkem
Praha (MěVS)	149	69	218
Jihomoravský (KVSJ)	366	873	1 239
Jihočeský (KVSC)	432	1 585	2 017
Pardubický (KVSE)	300	275	575
Hradecký (KVSH)	121	408	529
Vysočina (KVSJ)	203	96	299
Karlovarský (KVSK)	19	8	27
Liberecký (KVSL)	73	526	599
Olomoucký (KVSM)	38	499	537
Plzeňský (KVSP)	39	781	820
Středočeský (KVSS)	827	957	1 784
Moravskoslezský (KVST)	66	53	119
Ústecký (KVSÚ)	34	140	174
Zlínský (KVSZ)	9	81	90
Celkem	2 676	6 351	9 027

Pokud s tím země dovozu souhlasí, může si na základě stanovených podmínek vytvořit VO přímo vývozce. Řada zemí však vyžaduje, aby zásilku doprovázelo VO bilaterálně dohodnuté na úrovni kom-

petentních autorit. Taková VO jsou oficiálně dojednaná mezi SVS a příslušnou autoritou země dovozu. Nesou hlavičku SVS a státní znak, jejich vzory jsou zveřejněny na internetových stránkách SVS a jsou k dispozici všem zájemcům o vývoz.

V roce 2015 bylo SVS nově vyjednáno nebo aktualizováno 15 VO pro vývoz do třetích zemí a dalších 10 jich bylo rozjednáno. SVS rovněž vyjednala šest příloh k VO, jež obsahují určité dodatečné podmínky, které si některé země stanovily s ohledem na aktuální nálezovou situaci.

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2015

Třetí země dovozu	Komodita
Bělorusko	plemenná a užitková prasata
Bosna a Hercegovina	domácí ovce a kozy pro chov a/nebo produkci směsné produkty k lidské spotřebě
Celní unie (Bělorusko, Kazachstán, Ruská federace)	sperma kanců
Chile	velké kočkovité šelmy ze ZOO primáti ze ZOO
Mexiko	sperma býků
Moldavsko	plemenné a/nebo užitkové ovce a kozy
Srbsko	prasata k chovu a/nebo produkci ošetřené kůže kopytníků hadí ze ZOO
Turecko	skot určený k výkrmu plemenné krávy a jalovice plemenní býci
Ukrajina	hotová krmiva pro psy a kočky

Některá VO jsou vyjednávána jménem členských států EU přímo EK. V takovém případě jsou členské státy žádány o připomínky k projednávaným osvědčením. V roce 2015 byla SVS požádána o odborné stanovisko k 11 návrhům VO.

Při vývozu do Ruské federace, Běloruska a Kazachstánu doprovází zásilky VO tištěná na ceninovém papíře s ochrannými prvky (VOCP). Jejich vydávání podléhá zvláštnímu režimu – jejich tisk, distribuce i evidence je zajišťována centrálně SVS. Ke konci roku 2015 měla SVS k dispozici VOCP pro cca 30 různých komodit.

Na základě žádostí vývozců vedla SVS v roce 2015 jednání s příslušnými autoritami třetích zemí ohledně veterinárních podmínek a možností vývozu pro dalších 19 komodit.

Vývoz veterinárních komodit je v některých případech podmíněn také registrací konkrétního podniku u příslušné autority země dovozu. SVS v roce 2015 zajistila registraci pěti českým podnikům pro vývoz jejich produktů do Chile a čtyřem podnikům pro vývoz hovězího masa a výrobků z hovězího masa do Kanady.

Některé třetí země vyžadují pro umožnění dovozu veterinárních komodit na své území komplexní schvalovací proceduru, která zpravidla zahrnuje několik dílčích kroků (vyplnění většinou dosti obsáhlého dotazníku pro posouzení dozorové činnosti v zemi původu, inspekci na místě provedenou zástupci kompetentní autority dovozní země a teprve v případě kladného posouzení předchozích kroků vyjednání vlastních podmínek VO). V roce 2015 zajišťovala SVS dílčí kroky ve schvalovacích procedurách pro otevření možnosti vývozu mléčných výrobků do Kolumbie (dotazník), mléčných výrobků do Brazílie (dotazník), krmiv pro zvířata v zájmovém chovu do Číny (dotazník), probiotik do Číny (dotazník) nebo mléčných a masných výrobků na Kubu (inspekce).

Pokud jde o certifikaci zásilek vyvážených do třetích zemí, byla v roce 2015 provedena kontrola činnosti odpovědných úředních veterinárních lékařů devíti KVS.

SVS na základě žádosti dovozců zvířat a živočišných produktů, pro jejichž dovoz nebyly podmínky harmonizovány legislativou EU, stanovila za rok 2015 veterinární podmínky pro celkem 405 dovozů ze třetích zemí do ČR. Ve 219 případech se jednalo o veterinární podmínky pro dovoz zvířat, zbývající část, tedy 186, tvořily veterinární podmínky pro dovoz živočišných produktů.

V případě živočišných produktů se většina stanovených podmínek vztahovala k dovozu výzkumných a diagnostických vzorků, které zahrnují především vzorky produktů živočišného původu určené k diagnostickým účelům v laboratořích schválených pro tyto účely, a také studijní materiál určený k výzkumným účelům, jež dovážejí zejména české vysoké školy či jiná pracoviště.

Pokud jde o zvířata, většinu stanovených podmínek tvořily veterinární podmínky pro dovoz terarijních zvířat, přičemž se jednalo zejména o ještěry, hady, žáby a želvy, v menší míře o bezobratlé.

Z hlediska destinací, z nichž jsou do ČR (neharmonizovaná) zvířata a také živočišné produkty nejčastěji dováženy, zajímá první příčku USA. Obecně se však dá říci, že k nám jsou veterinární komodity dováženy prakticky z celého světa, včetně mnoha afrických a asijských zemí.

Stanovení veterinárních podmínek pro dovoz obnáší důkladnou analýzu nakažové situace v zemi původu a zvážení všech rizik, aby dovozem nedošlo k zavlečení původců nakaž zvířat či původců onemocnění přenosných na lidi nebo k importu zdravotně závadných krmiv a potravin.

V závislosti na druhu obdržených žádostí o dovoz neharmonizovaných komodit byly v roce 2015 nově vytvořeny tři VO pro dovoz zvířat, produktů a pro dovoz spermatu jelenů.

Veterinární osvědčení pro dovoz komodit, pro něž byly podmínky harmonizovány na úrovni celé EU, vycházejí v Úředním věstníku jako součást právních předpisů. Veškerá osvědčení jsou spolu s dalšími

informacemi přehledně prezentována na internetových stránkách SVS, v dvojjazyčné, příp. trojjazyčné verzi, s formulářovými poli k vepsání údajů. Za rok 2015 bylo na internetové stránky vloženo celkem 23 nových veterinárních osvědčení a u šesti stávajících byly provedeny opravy.

Na internetových stránkách jsou dostupné i další informace týkající se dovozu a vývozu veterinárního zboží, které musí být a v roce 2015 i byly pravidelně aktualizovány.

SVS provádí kontroly činnosti úředních veterinárních lékařů Pohraniční veterinární stanice Praha-Ruzyně (PVS Praha-Ruzyně). V roce 2015 byly provedeny dvě kontroly, během kterých nebyla zjištěna žádná závažná pochybení při provádění vstupních veterinárních kontrol.

V roce 2015 bylo na PVS Praha-Ruzyně podrobena kontrole celkem 920 zásilek. Více než polovinu, konkrétně 618 zásilek, tvořily zásilky zvířat, z nichž dvě byly odmítnuty. Produkty živočišného původu se na celkovém objemu podílely 302 zásilkami, přičemž 14 bylo odmítnuto.

Nejčastěji dováženými zvířaty vstupujícími do EU přes Prahu jsou dlouhodobě akvarijní rybičky a terarijní zvířata. Z produktů živočišného původu pro lidskou spotřebu se nejčastěji dovážejí produkty rybolovu, zejména čerstvé nebo chlazené ryby, a z vedlejších živočišných produktů zase přípravky používané k výživě zvířat a sperma.

V souladu s plánem kontroly, který stanovuje parametry, podle nichž mají být v rámci běžného monitoringu provedeny analýzy úředních vzorků z dovážených zásilek, odebrala PVS Praha-Ruzyně v roce 2015 vzorky k laboratornímu vyšetření z 11 zásilek. Všechny testované zásilky vyhověly stanoveným parametrům.

Celkové příjmy SVS za rok 2015 činily 183 062 000,- Kč, z toho příjmy z rozpočtu EU na financování společných programů EU ČR dosáhly 32 177 000,- Kč.

Celkové běžné výdaje v roce 2015 činily 887 198 000,- Kč, z toho účelové a ostatní běžné výdaje organizace činily 204 582 000,- Kč.

Skutečný počet zaměstnanců SVS v roce 2015 dosáhl počtu 1 284.

Skutečný průměrný měsíční plat roku 2015 představuje částku ve výši 32 194,- Kč.

Státní veterinární správa uložila v roce 2015 pokuty v celkové výši 25 600 000,- Kč.

Na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, o úředních kontrolách zajišťujících ověřování shody s krmivovým a potravinovým právem, veterinárními předpisy a předpisy o pohodě zvířat, uskutečnil Odbor interního auditu a kontroly (OIAK) v roce 2015 celkem 16 auditů na 10 KVS. Audity zkoumaly nastavení systémů úředních kontrol v oblasti zdraví zvířat, hygieny a bezpečnosti potravin živočišného původu a dovozu surovin živočišného původu a jejich shodu s platnou legislativou ČR, EU, vnitřními předpisy SVS a Jednotným integrovaným víceletým vnitrostátním plánem kontrol ČR 2013 – 2015. Dále proběhly dva audity zaměřené na plnění požadavků platné legislativy v souvislosti s dodržováním systému kontrol neobchodních přesunů zvířat v zájmovém chovu ze třetích zemí do ČR v prostorech mezinárodních letišť Brno – Tuřany a Ostrava – Mošnov jako míst vstupu do ČR pro zvířata v zájmovém chovu.

Na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole uskutečnil OIAK v roce 2015 celkem deset auditů na osmi KVS a dvou SVÚ. Audity byly zaměřeny na prověření fungování vnitřního kontrolního systému, nastavení schvalovacích mechanismů, hospodárné nakládání s majetkem organizace, řešení škodných událostí, smluvní vztahy, dodržování legislativních požadavků při zadávání a administraci veřejných zakázek a požadavků k zajištění bezpečnosti práce a požární ochrany. Za finanční oblast vypracoval OIAK a předložil ministerstvu financí závěrečnou zprávu o výsledcích kontrol a auditů na SVS za rok 2015.

Na základě normy ČSN EN ISO 9001 „*Systémy managementu kvality – Požadavky*“ uskutečnil OIAK celkem devět interních auditů s cílem potvrdit shodu s požadavky uvedené normy v uplatňovaném systému managementu kvality na Ústřední veterinární správě a na vybraných krajských veterinárních správách v rámci procesů zajišťujících výkon veterinárního dozoru a odborných veterinárních činností. Mimo to OIAK v průběhu celého roku 2015 prověřoval systém řízení kvality z různých hledisek na všech KVS i při plánovaných komplexních kontrolách.

Dále v roce 2015 prověřila funkčnost a účinnost systému managementu kvality SVS v rozsahu certifikace certifikační autorita nezávislým dozorovým auditem a potvrdila trvalou schopnost organizace plnit požadavky systémové normy ČSN EN ISO 9001 v souladu se svojí politikou a svými cíli.

www.facebook.com/svscr/

www.svscr.cz

